

Ана Бојановић

ПОЛОВАН ЖИВОТ

„Добро вече”, пожелео сам времешном продавцу.

„Добро вече, господине. Изволите?” казао је.

„Надам се да није касно?” Погледао сам на зидни сат, који је показивао седам минута после девет сати.

„Не брините. Лети обично затварамо касније него што пише на вратима. Можете слободно погледати наш електронски каталог”, рекао је, показујући на неколико рачунара, правилно распоређених у круг.

„Сигурно имате добар избор”, прозборио сам, осмотривши рачунаре, и оклевајући да им приђем.

„Наравно, наша кућа већ дуго постоји.”

„Очигледно имате довољно искуства. Можда ви можете да ми помогнете око избора?” Погледао сам га пажљивије. Стрпљив поглед и коса старински зачешљана уназад уливали су поверење у могућност да добијем задовољавајући одговор.

„Наравно. Пре тога, међутим, морам да вам поставим неколико питања...”

Лаган корак приближио га је мени.

„Надам се да ћете ми помоћи... Тешко је одлучити се када је понуда знатна...”

„Драги господине, богата понуда не би требало да вам улива претерану наду. Не нађу увек сви оно што желе.”

„Претпоставио сам.”

„А могућност рекламације, као и у осталим продавницама половне робе, не постоји... Познато вам је да је у питању коришћена роба, те да не можете бог зна шта очекивати. Стога, било би упутно да ми кажете због чега желите да досадашњи живот замените неким другим?”

„Мислио сам...” заустио сам.

„Ако је посреди пука радозналост, као што најчешће бива, саветовао бих вам да одустанете. Ипак је крупан улог у питању. Правило наше куће налаже постојање ваљаног разлога за размену.”

„Убио сам неког”, прекинуо сам га.

„Ах, па, у том случају...” застао је, колутајући водњикавим очима боје дима. „Разумљиво је, да...”

„Јесте. Драго ми је што ме разумете. Дакле, да ли је понуда иста за преступнике попут мене као и за остале?” упитао сам.

„Можда ће вас изненадити, али понуда за вас је кудикамо повољнија”, рекао је. „Ово заправо и јесте место намењено преступницима... При избору живота који ћете водити по изласку одавде број година ваше жртве додаје се броју година које су вам остале.”

„Молим?”

„Тако је. Начело награде и казне о којем се толико прича ван ове ексклузивне продавнице ипак је шарена лажа за непућене. Нисте ваљда мислили да је у примени?” Подигао је обрву. „Кажњавање за убиство имало би смисла једино ако би непроживљени живот жртве био вечан или бар савршен односно лишен бола. Наша је политика, заправо, много хуманија. Управљамо се начелом да сте, одузевши некоме живот, тог човека лишили неизбежних патњи у будућности, те стога добијате на поклон његове године.”

„Имала је двадесет три године”, прошапутао сам.

„Дакле, двадесет три године бонуса”, запљескао је. „Опростите, а колико ви имате?”

„Четрдесет шест.”

„Како се зовете?”

„Владимир Нем.”

„По занимању сте?”

„Доктор. А у слободно време и писац. Писац кратких прича... Мада, у последње време размишљам о роману...”

„Мораћете да се оканете те замисли, осим... Осим ако поново не намеравате да у слободно време будете писац...”

„Не бих желео поново да будем писац, већ да се опробам у другој врсти уметности...”

„Причекајте док видим шта имамо за вас...”

Кратко климнувши главом, сео је за рачунар и почео да пребира по тастатури. Кретње му је пратило благо мрштење и безгласно мицање усана.

„Поштовани господине Нем, у понуди имамо двадесет шест артикала за вас. С обзиром на бонус, може се ту штошта искомбиновати... Но, пре тога мораћу нешто да вас упитам.”

„Наравно.”

„Да ли се кајете?”

„Не. Можда то што сам учинио није морално, али не кајем се... Нисам успео да се суздржим. Гризли су ме до костију њена младост, лепота и неискварен ум. Има још нешто... Сувише је подсећала на девојку која ми је давно давно забила нож у срце с леђа, обележивши ме за читав живот... Ах, читав живот, како то смешно звучи у овој продавници”, насмешио се горко. „Морао сам да је склоним... Била је савршена. Била је то безболна смрт. Поверовала је у моју причу.”

„Јер, ако се кајете”, настављао је продавац сумњичаво, „мораћемо да вам одбијемо бонус о којем сам вам говорио. Није ово црква, ипак... И не покушавајте да нас преварите, све се да проверити детектором лажи.”

„Не кајем се”, поновио сам одлучније.

„Ах, јасно. Добро сте поступили. Да нисте ви, неко други би то учинио. Статистичке процене показују да лаковерни најлошије пролазе. Реците ми још нешто. Да ли желите да знате све податке из живота који купујете? Или би вам било занимљивије да их одгонетате успут? Многи се одлучују за потоњу могућност, тврдећи да им је незанимљиво да све знају унапред...”

„Волео бих да знам шта купујем...”

„Да ли би вам сметало да промените земљу боравка?”

„Не, напротив, било би пожељно да се мало склоним одавде...”

„У том случају, препоручујем вам живот тридесеттворогодишњег играча фламенка из Севиље... Хорацио је такође починио злочин, али из нехата. Током мукотрпне вежбе за такмичење у плесу, случајно је испустио партнерку, која је незгодно пала и сломила врат... Ето, неко наиван могао би да помисли како сте обојица женомрсци... Хорације је вољан такође да уступи свој живот некоме, јер после немилог догађаја не може да пронађе мир... шта кажете?”

„Прихватам.”

„Тако брзо? Ако вам не одговара слободно реците, идемо даље...”

„Одговара ми. Пошто је?” упитао сам.

„Да видимо... Плаћате искреном причом о злочину који сте починили. Шта кажете?”

„Да почнем?”

„Сачекајте само тренутак. Упркос дугогодишњем стажу, још увек, нажалост, немам овлашћење за слушање прича.”

Старији господин нестао је иза сиве завесе у задњем делу просторије. Дубоко сам уздахнуо. Знао сам да ме чека тежи део. Ускоро је иза завесе изронила девојка, дуге косе. У први мах нисам је препознао, док ми поглед није пао на њена боса стопала, око којих је поигравала бела хаљина. Корачала је гипко. Када је склонила косу с лица, препознао

сам и љубичасте очи. Била је заноснија него раније. Лице јој је постало садржајније, обогаћено патњом, а очи дубље. Осмехнула се, приближивши се толико да сам осетио како ме обузима топлина, као први пут. Прижељкивао сам да је бар још једном видим.

„Делујеш изненађено, Владимире? У претходној причи одузео си ми живот. У овој имам право да знам зашто. Слушам те.”